

DREVINOVÉ ZLOŽENIE MLADÝCH LESNÝCH PORASTOV – NÁVRHY RIEŠENIA

Jozef Konôpka • Vladimír Šebeň • Bohdan Konôpka

„Vytvárať budúcnosť, kde všetky európske lesy sú životaschopné, produktívne a plnia množstvo funkcií. Kde lesy účinne prispievajú k trvalo udržateľnému rozvoju, prostredníctvom zabezpečovania ľudského blahobytu, zdravého životného prostredia a hospodárskeho rozvoja v Európe a na celom svete. Kde jedinečný potenciál lesov pri podpore zeleného hospodárstva, ľudského životného prostredia, zmierňovania zmeny klímy, zachovania biologickej diverzity, zlepšovania kvality vody a boja proti rozširovaniu púští je využitý v prospech spoločnosti.“

Vízia „Európske lesy 2020“ prijatá na 6. ministerskej konferencii o ochrane lesov Európy 2011 v Oslo, 46 signatárskymi krajinami procesu Forest Europe.

Úvod

Ak by sme širokej lesníckej verejnosti položili otázku: V čom sú hlavné problémy lesníctva na Slovensku, možno predpokladať, že by variabilita odpovedí bola dosť veľká. Veď každý z nás predsa má svoj názor, čo je prirodzené. Každý, či chce alebo nie, je ovplyvnený tým, čo prežil, aké má vedomosti a skúsenosti. Platí tu, že „každý objekt je posudzovaný cez subjekt“. Napriek tomu začneme tento príspevok odpoveďou na túto otázku. Samozrejme aj tu treba zobrať do úvahy, že ani my nie sme výnimkou (inými slovami, že nie všetci budú s nami súhlasiť).

Pri našej úvahe budeme vychádzať z dobre známej skutočnosti, že lesy a lesné hospodárstvo (LH), na rozdiel od väčšiny iných hospodárskych oblastí, má charakter dlhodobosti. Preto platí, že súčasný stav mladých lesných porastov ovplyvňuje stav lesov, teda aj úroveň LH v dlhodobom výhľade. V tomto zmysle treba chápať nielen budúcu produktivitu lesov, ale aj ich statickú stabilitu, odolnosť voči škodlivým činiteľom a meniacim sa ekologickým podmienkam, najmä prebiehajúcej klimatickej zmene. Súčasný stav mladých lesných porastov súvisí napríklad aj s budúcim potenciálom lesov sekvestrovať uhlík, a takto tmiť vývoj CO₂ v atmosfére. Treba na tomto mieste zdôrazniť, že LH má okrem množstva problematických stránok aj jednu výnimočnú a veľmi ušľachtilú črtu. Konkrétne to, že vytvára životné prostredie pre budúce ľudské generácie. Takže lesy, ktoré sa obnovili v súčasnosti budú sprevádzať, resp. ovplyvňovať život našej civilizácie v nasledujúcom storočí.

Cieľom tohto príspevku je pokúsiť sa identifikovať hlavné problémy súčasného LH. Následne, resp. v nadväznosti na to, analyzovať drevinové zloženie mladých lesných porastov, resp. zistiť rozdiely medzi skutočným a cieľovým stavom. Ak sú tu závažnejšie disparity, navrhnúť opatrenia na ich odstránenie.

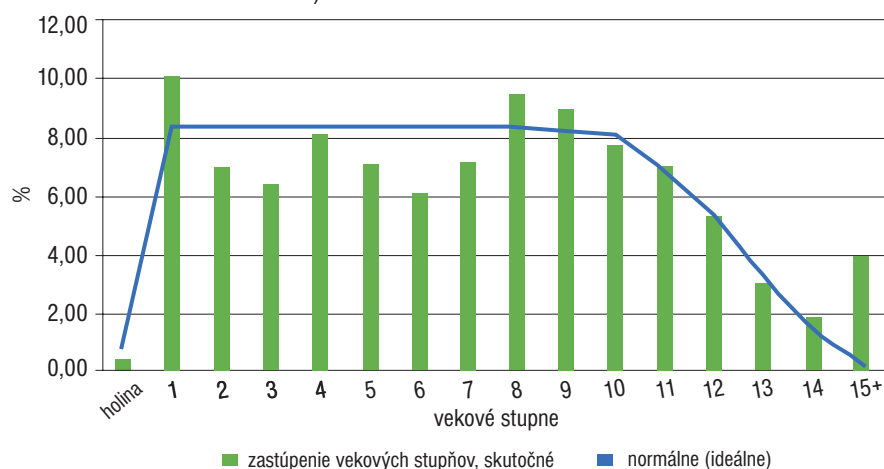
Identifikácia hlavných problémov

V elaboráte NLC – LVÚ Zvolen, SLOS Banská Štiavnica: „Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Slovenska v rokoch 1960–2014, v roku 2015 a prognóza ich vývoja“ na strane 19. sa uvádza vývoj celkovej ťažby dreva a z toho vývoj náhodnej ťažby dreva od roku 1960. Ako z uvedeného obrázku vidieť vývoj je alarmujúci, či už ide o celkový objem ťažby dreva, ako aj objem náhodnej ťažby. Pochopiteľne tento vývoj má svoje príčiny. Tieto sa už viackrát analyzovali, aj keď samozrejme ani tu nie je vo všetkom vzájomná zhoda. Skutočnosťou je, že na doterajšom vývoji už nič nezmeníme. Preto otázkou je čo robiť za súčasnej situácie?

Aj tu by odpovede zrejme boli rozličné. Súvisí to s tým, ako chápeme zmysel a poslanie lesov a lesníctva na Slovensku. V tomto smere je celý rad lesníckych štúdií, ktoré spravidla orientujú obhospodarovanie lesov na trvalé, optimálne, stabilné a hospodárne plnenie produkčnej funkcie a funkcií verejnoprospešných do ďalekej budúcnosti založe-

nými na ekologických zákonitostiach (Greguš 2004). Poslednou prácou Ing. Ctibora Greguša, DrSc., ktorú sa podarilo uverejniť v roku 2016 bol „Návrh ťažbovej úpravy v slovenských lesoch“ (NLC, 2016, 65 s.). Konštatuje sa tu, že ťažbový etát je z hľadiska stratégie LH najvýznamnejšie číslo. Predstavuje sústredený údaj o skutočne dosiahnutej konkrétnej produkcii, zodpovedajúcej súčasnej štruktúre zásob (s dôrazom na rubne zrelé), úsiliu správne usmerniť prírastok a úlohe zabezpečiť trvalosť etátu do budúcnosti. Práca vyúsťuje do návrhu na realizáciu koncepcie ťažbovej úpravy v súčasnosti. Touto problematikou sa zaoberal taktiež Ing. Martin Moravčík, CSc. v príspevku „Je súčasná ťažba dreva vysoká? Aká je jej prognóza?“ (pozri LES & Letokruhy, ročník 72, september 2016). Uvádzajú sa v ňom príčiny vysokej ťažby dreva, resp. aj dôvody prekročovania v súčasnosti stanoveného etátu, vrátane porovnania plánovanej ťažby dreva so skutočnou a náhodnou ťažbou dreva.

Aj keď to citovaní autori výslovne nenapísali, možno z toho odvodiť, že ide o hlavné problémy súčasného LH. Čo sa týka celkového objemu ťažby dreva, tento vyplýva jednak z vyššieho (nadnormálneho) plošného zastúpenia starších lesov s vekom nad 70 rokov, ako aj z dôvodu vysokého rozsahu náhodných (kalamitných) ťažieb dreva. Ak si požičiame od kolegu Moravčíka, obrázok „Skutočné a normálne zastúpenie vekových stupňov“ vidíme na ňom aj ďalšie negatívne dopady súčasnej situácie v LH na Slovensku. Konkrétne už v súčasnosti nadnormálne zastúpenie (viac ako 10 %) 1. vekového stupňa (Obrázok 1). Podľa prognózy táto abnormalita týkajúca sa plošného zastúpenia mladých lesných porastov sa bude aj naďalej zväčšovať. To bude mať negatívny vplyv na trvalosť, nepretržitosť a vyrovnanosť úžitkov z lesa v budúcnosti. Vráťme sa preto k už v uvedenej otázke čo robiť, aby sa zabezpečil dlhodobý rozvoj lesov. Teda aby lesy trvalo i v ďalej budúcnosti plnili svoje produkčné a mimoprodukčné poslanie na stále zdokonaľujúcej sa úrovni (Slovenská lesnícka doktrína 2006).

Obrázok 1. Skutočné a normálne zastúpenie vekových stupňov v lesoch Slovenska v roku 2015 (Zdroj: Moravčík 2016)

Iste by bolo veľmi dobre upraviť ťažby dreva tak, ako to navrhuje v citovanej publikácii kolega. Problém je však v prvom rade v nepriaznivom zdravotnom stave lesov (vo vysokom objeme náhodných ťažieb). Bolo by zbytočné opakovať všetko to, čo by sa malo tu robiť v záujme zlepšenia situácie, vrátane odstránenia umelo vytvorenej prekážky zo strany ochrany prírody. Tieto prekážky namiesto toho, aby chránili najcennejšie lesné biotopy, zámerne ich preferenciou bezzásahového manažmentu aj v prípadoch ohrozenia, či priameho napadnutia necháva likvidovať škodlivým činiteľom. Opatrenia na nápravu rozhodne treba realizovať, k podstatnej zmene však nemôže dôjsť ihneď, ale len po určitom čase. Ďalej je problém v nakladaní s drevnou surovinou (vývoz surového dreva do zahraničia). Ide o problém, ktorý pretrváva. Súvisí s celkovou hospodárskou politikou štátu, či spoločnosti, kde patríme, ktorú my lesníci zrejme nemôžeme vyriešiť.

Vráťme sa však k meritu veci. Situácia v zdravotnom stave lesov sa v krátkom čase nezmení. Tak isto sa nezmení, skôr v dôsledku prebiehajúcej klimatickej zmeny stúpne agresivita škodlivých činiteľov. Čiže treba rátať s tým, že mnohé, najmä smrekové porasty, či už z objektívnych ako aj subjektívnych príčin nezachránime. Ďalej s tým, že miesto nich treba zabezpečiť, aby vznikli nové porasty. Tieto musia byť takej štruktúry, ktorá bude zodpovedať meniacim sa prírodným podmienkam, ako aj požiadavkám budúcich generácií (plniť produkčné ako aj verejnoprospešné funkcie). Preto je opodstatnená požiadavka analyzovať situáciu v obnove porastov, vrátane situácie po kalamitách v ostatných rokoch. Treba dať odpoveď na otázku, či až také veľké spoliehanie sa na prirodzenú obnovu, resp. na samovývoj je v súlade s predstavami o budúcej štruktúre našich lesov, najmä ich drevinovom zložení. Ak nie je tomu tak, treba situáciu

riešiť, resp. prijať náležité opatrenia na zlepšenie stavu. Nepomôže nám len nadávanie na našich predchodcov (pričom ide o alibizmus a vyhýbame sa priznaniu vlastných chybných rozhodnutí). Zamyslime sa nad tým, čo budú o nás hovoriť budúce generácie. Alebo nás lesníkov to nezaujíma? Nebalamufme národ trvalo udržateľným obhospodarovaním lesov, ak sa to tak nerobí. Našou povinnosťou je povedať pravdu. Ak budúce generácie zedia lesy v nepriaznivom stave nebudú nadávať len na vládnuce štruktúry štátu, ale v prvom rade na nás lesníkov, prečo sme takúto situáciu dopustili. Z týchto dôvodov sa nazdávame, že by sme mali našu pozornosť sústrediť, či preorientovať z terajšieho ošialu po krátkodobom zisku na zabezpečenie adekvátnej starostlivosti o lesy.

Drevinové zloženie mladých lesných porastov, resp. rozdiely medzi skutočným a cieľovým drevinovým zložením

Z uvedených dôvodov sme pozornosť sústredili na posúdenie drevinového zloženia mladých lesných porastov (1. vekového stupňa) v desaťročí 2005–2014. Informácie sa prevzali z opisov porastov vyhotovených v rámci pravidelnej obnovy lesných hospodárskych plánov (resp. programov starostlivosti o lesy). Takto zistený skutočný stav v zastúpení drevín sme konfrontovali s cieľovým drevinovým zložením v tých istých porastoch v uvedenom desaťročí. Problematika sa spracovala za všetky lesy v SR. Ako priestorové rámce sa zvolila zjednodušená ekologická mriežka (lesné vegetačné stupne, agregované edaficko–trofické rady a ich priesečníky). Aj keď sme sa snažili problematiku čo najviac zjednodušiť, ide o rozsiahly materiál. Preto z neho vyberieme ako príklad vyhodnotenie rozdielov medzi skutočným zastúpením drevín a navrhovaným podľa lesných vegetačných stupňov (LVS).

Problematika sa riešila pre šesť hlavných drevín (smrek, jedľa, borovica, smrekovec, buk a dub). Ďalšie listnaté dreviny sa uviedli ako ostatné. Výsledky sa uvádzajú v tabuľke 1. Z uvedenej tabuľky, po maximálnom zjednodušení problematiky vyplynulo, že smrek má v 1. vekovom stupni vyššie skutočné zastúpenie ako cieľové v 3. až 6. LVS. Nižšie skutočné zastúpenie je len v 7. LVS. Celkove je vyššie zastúpenie smreka ako cieľové o 36 %. Opačná situácia je pri jedli. Tu je nižšie skutočné zastúpenie v 4. až 6. LVS. Celkove, skutočné zastúpenie jedle je nižšie ako cieľové o 107 %. Takto možno zhodnotiť situáciu aj pri ďalších drevinách. Borovica má celkove vyššie skutočné zastúpenie o 21 %. Opačne smrekovec má celkove nižšie zastúpenie o 46 % a dub taktiež nižšie zastúpenie o 89 %. Pri buku a ostatných drevinách celkové rozdiely nie sú veľké, resp. nie sú žiadne. Podľa LVS sú tieto rozdiely výraznejšie. Rozdiely v azonálnych spoločenstvách osobitne nekomentujeme, najmä z dôvodu ich malej výmery.

Návrh opatrení na odstránenie najzávažnejších disparít medzi skutočným a navrhovaným zastúpením drevín pri obnove lesných porastov

Pri koncipovaní návrhov opatrení sme vyhádzali z výsledkov výskumu v rámci štúdie „Zastúpenie drevín v mladých lesných porastoch na Slovensku“ (Konôpka et al. 2016), ale aj z ďalších doterajších poznatkov, najmä v rámci 1. cyklu Národnej inventarizácie a monitoringu lesov, realizovanej v rokoch 2005–2006.

Návrh opatrení možno v stručnosti zhrnúť takto:

1. V obnove lesných porastov na Slovensku je treba celkove zvýšiť zastúpenie jedle a duba približne na dvojnásobok v porovnaní s ich zastúpením v 1. vekovom stupni v rokoch 2005–2014. Ďalej zvýšiť zastúpenie smrekovca približne o 50 % v porovnaní s jeho zastúpením v 1. vekovom stupni v rokoch 2005–2014. Navrhované zvýšenie uvedených troch drevín realizovať najmä na úkor zastúpenia hospodársky málo významných drevín, ale čiastočne aj na úkor smreka a borovice.
2. Pri obnove lesných porastov dôsledne dodržiavať zásadu stanovištnej vhodnosti jednotlivých drevín pre konkrétne prírodné podmienky (optimálne, čiastočne aj suboptimálne prírodné podmienky vyjadrené typologickými jednotkami, najmä zjednodušenou ekologickou mriežkou). Nepripustiť zakladanie porastov z drevín tam, kde nie sú pre ne vhodné prírodné podmienky. V nadväznosti na zistené rozdiely medzi skutočným a cieľovým drevinovým zložením porastov v 1. vekovom stupni pristúpiť k zmene drevinového zloženia, najmä tam kde sa zistili najväčšie disparity.
3. Prehodnotiť nástroje štátnej lesníckej politiky tak, aby sa pestovnej činnosti, najmä obnove lesných porastov venovala väčšia pozornosť ako doteraz. Zabezpečiť dôsledné dodržiavanie záväzných legislatívnych predpisov. Zavesť motivačné nástroje na dosahovanie priaznivého stavu lesa, najmä vhodného drevinového zloženia mladých lesných porastov. V tejto súvislosti pripustiť aj väčšiu voľnosť v drevinovom zložení pri zakladaní lesných po-

rastov. Ide o určitú (prípustnú) zámenu jednotlivých drevín v porovnaní s predpismi v programoch starostlivosti o lesy. Pritom ale táto zámena nesmie byť v rozpore s ekologickými a produkčnými zásadami tvorby lesných porastov.

Tabuľka 1. Rozdiely medzi skutočným a navrhovaným zastúpením drevín v 1. vekovom stupni podľa lesných vegetačných stupňov (roky 2005–2014) v percentách

LVS	Zastúpenie	Dreviny [%]							Tis. ha
		SM	JD	BO	SC	DB	BK	Ostatné	
1.	Skutočné	0	0	27,8	0,1	5,2	0,1	66,8	10,5
	Cieľové	0	0	15,8	0	16,6	0	67,6	9,7
	Rozdiel A	0	0	-12	-0,1	11,4	0	0,8	0,8
	Rozdiel B	0	0	-43,2	-100	219,2	0	1,2	-
2.	Skutočné	1,2	0,1	2	0,9	31,5	13	51,3	14,6
	Cieľové	0	0	3	0,8	41,9	13,5	40,8	14,5
	Rozdiel A	-1,2	-0,1	1,1	-0,1	10,4	0,5	-10,5	0,1
	Rozdiel B	-100	-100	55	-11,1	33	3,8	-20,5	-
3.	Skutočné	4,1	0,4	1,4	2,5	7,5	61,6	22,5	35,7
	Cieľové	0,1	0,6	3,2	4,3	18	50,2	23,6	35,3
	Rozdiel A	-3,9	0,3	1,7	1,8	10,5	-11,4	1,1	0,4
	Rozdiel B	-95,1	75	121,4	72	140	-18,5	4,9	-
4.	Skutočné	20,3	3,6	1,2	3,4	0,6	56	14,9	35,2
	Cieľové	8,1	9,3	3,2	4,4	1,3	54	19,7	35
	Rozdiel A	-12,1	5,7	2	0,9	0,7	-2	4,8	0,2
	Rozdiel B	-59,6	158,3	166,7	26,5	116,7	-3,6	32,2	-
5.	Skutočné	42,5	8,7	2,3	4,3	0	29,6	12,6	50,5
	Cieľové	24,5	17,7	1,7	6,1	0	35,3	14,7	50,9
	Rozdiel A	-18	9,1	-0,5	1,8	0	5,7	2,1	-0,3
	Rozdiel B	-42,4	104,6	-21,7	41,9	0	19,3	16,7	-
6.	Skutočné	50,8	9,9	1,6	5,8	0	19,3	12,7	21,9
	Cieľové	41,3	17,9	0,8	8,9	0	20,2	10,9	21,8
	Rozdiel A	-9,5	8	-0,7	3,1	0	0,9	-1,9	0,1
	Rozdiel B	-18,7	80,8	-43,8	53,4	0	4,7	-15	-
7.	Skutočné	50,9	3,4	0,2	5,8	0	5,4	34,3	4,7
	Cieľové	70,4	2,4	0,6	8,2	0	3,2	15,1	4,6
	Rozdiel A	19,5	-0,9	0,4	2,4	0	-2,2	-19,1	0,1
	Rozdiel B	38,3	-26,5	200	41,4	0	-40,7	-55,7	-
0.	Skutočné	8,9	0,6	16,1	0,5	4,8	1,8	67,2	7,8
	Cieľové	5,9	1,5	2	0,2	15,3	0,2	74,8	6,6
	Rozdiel A	-2,9	0,9	-14,1	-0,3	10,5	-1,6	7,5	1,2
	Rozdiel B	-32,6	150	-87,6	-60	218,8	-88,9	11,2	-
Spolu	Skutočné	24,6	4,5	3,8	3,3	4,6	34,9	24,2	181,1
	Cieľové	15,7	9,3	3	4,8	8,7	34,2	24,2	178,5
	Rozdiel A	-8,9	4,8	-0,8	1,5	4,1	-0,7	0	2,6
	Rozdiel B	-36,2	106,7	-21,1	45,5	89,1	-2	0	-

Vysvetlivky: Najzávažnejšie rozdiely medzi skutočným a cieľovým drevinovým zložením sa označili farebne. Tam, kde je skutočné zastúpenie drevín väčšie ako cieľové označilo sa to červene, resp. znamienkom mínus (-), malo byť nižšie. Tam, kde je skutočné zastúpenie nižšie ako cieľové označilo sa to zelene, bez znamienka, malo byť vyššie. Rozdiel označený písmenom „a“ je medzi skutočným a cieľovým zastúpením v príslušnom LVS. Rozdiel označený písmenom „b“ predstavuje relatívny rozdiel medzi skutočným a cieľovým zastúpením. Príklad. Spolu smrek: rozdiel A = skutočné zastúpenie 24,6, mínus cieľové zastúpenie 15,7, výsledok je 8,9 (plus), rozdiel B = rozdiel medzi skutočným a cieľovým zastúpením 8,9, predelené skutočným zastúpením 24,6, násobené 100, výsledok je mínus 36,2 (všetko v %).

Komentár k navrhovaným opatreniam:

Uvedený návrh opatrení na odstránenie najzávažnejších disparít medzi skutočným a navrhovaným zastúpením drevín pri obnove lesných porastov vyplynul z analýzy celkovej situácie v zastúpení drevín v 1. vekovom stupni na Slovensku.¹ Zvýšenie zastúpenia jedle, dubov a smrekovca závisí od toho, či dokážeme využiť všetky možné, či dostupné metódy pri zakladaní porastov s dostatočným zastúpením uvedených drevín, a pri zabezpečovaní ich ochrany a obrany. Pritom ide o jeden z najzávažnejších ukazovateľov stavu lesných ekosystémov. Treba si uvedomiť, že v ďalšom raste a vývoji porastov je veľmi ťažké chýbajúce dreviny pridávať, ale iba nežiaduce odstraňovať. Inými slovami ak chybu urobíme nesprávnym výberom drevín v súčasnosti, nebude ju možné odstrániť v nasledujúcich takmer 100 rokoch. Alebo ak aj, tak len v obmedzenom rozsahu. Treba sa, ale z chýb a problémov poučiť. Budúce generácie nebudú našu

¹ Návrh vyplynul z porovnania skutočného drevinového zloženia mladých lesných porastov s cieľovým, čiže v rubnom veku. Drevinové zloženie v obnove nie je to isté ako cieľové. Napríklad (Konôpka et al. 2012) uvádzajú, že jedľa mala v 1. vekovom stupni v roku 1970 zastúpenie 6 %, v roku 1990 (čiže v 3. vekovom stupni) už len 2 % (pokles o 2/3). Smrekovec mal v 1. vekovom stupni v roku 1970 zastúpenie 5 %, v roku 1980 (čiže v 2. vekovom stupni) už len 4 %. Dub mal v 1. vekovom stupni v roku 1970 zastúpenie 6 %, v roku 2000 (čiže v 4. vekovom stupni) už len 5 %. S pribúdajúcim vekom sa zastúpenie uvedených drevín znižovalo. Čiže, ak by sa starostlivosť o uvedené dreviny nezlepšila, v obnove zloženie by ich zastúpenie malo byť ich ešte vyššie ako sme navrhli.

činnosť hodnotiť podľa toho ako sme na ťažbe dreva, či jeho predaji profitovali, resp. koľko sme odvedli peňazí do štátneho rozpočtu. Budú nás hodnotiť podľa toho, s akým funkčným potenciálom im lesy odovzdáme. Aktuálnou úlohou je rekonštrukcia mladých lesných porastov nevhodného drevinového zloženia. Tu však treba najprv jednoznačne stanoviť kritéria na zaradenie porastov do rekonštrukcie, ako aj spôsob jej realizácie.

Znovu treba zdôrazniť, že musíme vychádzať z cieľa, či poslania LH. A tým je „zabezpečiť trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov založené na primeranom využívaní ich ekonomických, ekologických a sociálnych funkcií pre rozvoj spoločnosti a najmä vidieckych oblastí“. Na zabezpečenie splnenia tohto cieľa treba využiť najmä legislatívne a motivačné nástroje. So zreteľom na to, že aj na Slovensku ide o dve formy vlastníctva lesov (štátne a neštátne), ukazuje sa potreba podľa tohto viac diferencovať nástroje štátnej lesníckej politiky aj pri zakladaní lesných porastov. Aj keď v oboch sektoroch má opodstatnenie používanie oboch skupín nástrojov štátnej lesníckej politiky, v štátnom sektore by mali prevažovať legislatívne nástroje. Naproti tomu v neštátnom zas viac motivačné. V každom prípade treba situáciu riešiť, pretože súčasný stav je krajne neuspokojivý. Vývoj dospel do štádia, keď v rámci lesníckej vedy a výskumu dochádza k veľkej „atomizácii“ riešenia problémov pri manažmente lesov. Máme na mysli napríklad veľké množstvo typologických jednotiek, modelov obhospodarovania lesov podľa priestorových rámcov atď. Na druhej strane v praxi existuje značná „globalizácia“, či zjednodušovanie problematiky, resp. aj nedodržiavanie základných princípov dlhodobého rozvoja lesov. Uvedený rozpor treba prekonať zlepšením spolupráce medzi lesníckou vedou (výskumom) a lesnou prevádzkou.

Záver

V mladých lesných porastoch sa zistili závažné disproporcie medzi skutočným a cieľovým zastúpením lesných drevín. Tieto disproporcie môžu znížiť budúci funkčný potenciál, ako aj funkčný efekt lesných ekosystémov. Problematika sa riešila na celoštátnej úrovni. Preto tu uvedené informácie, ako aj návrhy na riešenie majú skôr všeobecný (nie lokálne diferencovaný) charakter. V konkrétnych podmienkach bude treba pri riešení situácie brať do úvahy aj špecifické pomery a lokálne problémy. Tieto, pochopiteľne najviac pozná príslušný odborný lesný hospodár. Preto veľa bude závisieť od jeho iniciatívy, či od jeho prístupu k riešeniu uvedených problémov. Ide v prvom rade o to, aby sa pre riadne obhospodarovanie lesov vytvorili primerané podmienky. Preto sme aj v návrhoch na realizáciu osobitne zdôraznili nevyhnutnosť zmeniť nástroje štátnej lesníckej politiky. V rámci nej by sa pestovnej činnosti, najmä obnovy lesných porastov mala venovať väčšia pozornosť ako doteraz. Ide jednak o dodržiavanie záväzných legislatívnych predpisov, ako aj o uplatnenie nových najmä motivačných nástrojov na dosahovanie priaznivého stavu lesa. Týka sa to prioritne vhodného drevinového zloženia mladých lesných porastov.

Nakoniec treba ešte dodať, že v riešení problematiky treba ďalej pokračovať. Okrem iného treba dôsledne spracovať a zhodnotiť výsledky ku ktorým sa dôjde v rámci 2. cyklu veľkoplošnej inventarizácie lesov (zber údajov v rokoch 2015–2016). Ako sme už zdôraznili, najdôležitejšie je upraviť nástroje štátnej politiky tak, aby sa nimi vytvárali vhodné podmienky na to, aby sa zásady trvalo udržateľného rozvoja lesov realizovali v praxi a nezostával len v teoretickej rovine.

Podakovanie

Autori ďakujú NLC–ÚLZI Zvolen, ako správcovi Lesníckeho informačného systému za podkladové údaje z Programov starostlivosti o lesy/Lesných hospodárskych plánov za roky 2005–2014. Táto publikácia vznikla na základe riešenia úloh vedeckých projektov: „Matematické modely alokácie biomasy v mladých porastoch vybraných druhov listnatých drevín“ (APVV–0584–12) a „Produkčno-ekologické štúdie stromovej a prízemnej vegetácie po veľkoplošných disturbanciách“ (APVV–14–0086) finančne podporených Agentúrou na podporu výskumu a vývoja.

Použitá a odporúčaná literatúra

- Greguš, C., Kellerová, D., 2002: Hodnotenie dlhodobého rozvoja lesného hospodárstva do roku 2000 na Slovensku. Štúdiá, Zvolen, ÚEL SAV, Lesoprojekt, 81 s.
- Greguš, C., 2016: Návrh ťažbovej úpravy v slovenských lesoch. Zvolen, NLC, 67 s.
- Hančinský, L., 1977: Lesnícka typológia v prevádzkovej praxi. Bratislava, Príroda, 223 s.
- Konôpka, J. et al., 2012: Obnova lesa na Slovensku. Lesnícke štúdie 62/2012, Zvolen, NLC, 106 s.
- Konôpka, J. et al., 2014: Obnova lesa. Progresívne technológie ochrany lesných drevín juvenilných štádií. Zvolen, NLC, 181 s.
- Konôpka, J., 2015: Aké je drevinové zloženie lesov a ich porastov. Les, Letokruhy, 9–10: 12–14.
- Konôpka, J. et al., 2016: Zastúpenie drevín v mladých lesných porastoch na Slovensku. Lesnícka štúdiá, Zvolen, NLC – LVÚ Zvolen, 66 s.
- Kunca, A. et al., 2015: Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Slovenska za rok 2014 a ich prognóza na rok 2015. Zvolen, NLC – LVÚ Zvolen, 140 s.
- Moravčík, M. et al., 2009: Vízia, prognóza a stratégia rozvoja lesníctva na Slovensku. Zvolen, NLC, 172 s.
- Moravčík, M., 2016: Je súčasná ťažba dreva vysoká? Aká je jej prognóza? Les & Letokruhy, 72(9): 4–5.
- Randuška, D. et al., 1959: Prehľad stanovištných pomerov lesov Slovenska. Bratislava, SVPL, 258 s., prílohy.
- Slovenská lesnícka doktrína. Objektívne zákonitosti a zásady realizácie dlhodobého rozvoja lesov. 2006: SAPV, Zvolen, NLC, 4 s., prílohy 2 s.
- Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike 2015, Zelená správa. 2015, Bratislava, MPRV SR.
- Súhrnné informácie o stave lesov. Zvolen, NLC – ÚLZI.
- Šmelko, Š. et al., 2008: Národná inventarizácia lesov SR 2005–2006. Základná koncepcia a výber zo súhrnných informácií. Zvolen, NLC, 15 s.
- Vladovič, J. et al., 1998: Prehodnotenie cieľového zhodnotenia lesných drevín s dôrazom na využívanie prirodzenej obnovy. Zvolen, LVÚ, 53 s.
- Vladovič, J., 2002: Lesné spoločenstvá a druhové zloženie lesov Slovenska. In: Konôpka B.: Ochrana biodiverzity a jej implementácia do lesníctva. Zvolen, LVÚ, s. 50–58.
- Zlatník, A., 1959: Přehled slovenských lesů podle skupin lesních typů. Brno, LF – VŠZ, 92 s, přílohy 195 s.

doc. Ing. Jozef Konôpka, CSc., Ing. Vladimír Šebeň, PhD., doc. Dr. Ing. Bohdan Konôpka

Národné lesnícke centrum - Lesnícky výskumný ústav Zvolen, T. G. Masaryka 2175/22, 960 92 Zvolen
e-mail: jkonopka@nlcsk.org; seben@nlcsk.org; bkonopka@nlcsk.org